

ก 2955

พิชิตแมลงวันผลไม้ด้วย...

กับดักแบบประหยัด

จิรศักดิ์ ศรชัย

ท 2959

ตะไคร้...สมุนไพรอันตรายหากใช้ผิด!

กฤติยา มลาสานต์

ในปัจจุบันคนไทยเริ่มให้ความสนใจกับพืชสมุนไพรมากขึ้น ทั้งที่ใช้เป็นยาบำรุงสุขภาพและเป็นยารักษาโรค ซึ่งเราถือว่าการนำสมุนไพรมาใช้ประโยชน์นั้นนับเป็น "ภูมิปัญญาชาวบ้าน" ที่สมควรแก่การอนุรักษ์ อีกทั้งในปัจจุบันวิทยาศาสตร์การแพทย์สมัยใหม่ก็หันมาให้ความสนใจกับพืชสมุนไพรไทยด้วย ข้อดีประการหนึ่งของการนำพืชสมุนไพรมาใช้ คือ ทำให้เราเริ่มตระหนักถึงความสำคัญของพืชสมุนไพรที่มีอยู่ในประเทศ หลายหน่วยงานเริ่มทำการวิจัยและรวบรวมข้อมูลของสมุนไพรไทย ตั้งแต่ลักษณะทางกายภาพของพืชสมุนไพรและสรรพคุณทางยา ซึ่งมีการรวบรวมและตีพิมพ์เป็นหนังสือเกี่ยวกับพืชสมุนไพรไทยไว้มากมาย

แม้ว่าสมุนไพรจะมีประโยชน์มากมายมหาศาล แต่การใช้สมุนไพรที่มีข้อจำกัดอยู่บ้างเช่นกัน เนื่องจากมีพืชสมุนไพรหลายอย่างที่หาดมองจากภายนอกแล้วจะมีความคล้ายคลึงกันค่อนข้างมาก และหากไม่พบเห็นพร้อม ๆ กันก็มักจะทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ว่าเป็นพืชชนิดเดียวกัน แต่ถ้าได้นำมาเปรียบเทียบกันแล้วจึงจะเห็นความแตกต่างซึ่งสรรพคุณของสมุนไพรที่มีความคล้ายกันนี้เองจะแตกต่างกันและมีอันตรายหากบริโภคผิดประเภท ดังนั้น ในการนำสมุนไพรมาใช้ควรที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับสมุนไพรให้ละเอียด รวมทั้งควรศึกษาถึงความแตกต่างของพืชด้วย

ตัวอย่างของพืชสมุนไพรที่น่าสนใจเนื่องจากมีความคล้ายคลึงกันมาก คือ "ตะไคร้" และ "ตะไคร้หอม" ซึ่งหากมองอย่างผิวเผินแล้วบางคนไม่สามารถแยกออกได้ว่าต้นไหนคือตะไคร้และตะไคร้หอม หรือบางคนอาจจะรู้จักแต่ตะไคร้ไม่เคยรู้จักตะไคร้หอมก็เลยคิดว่ามันเป็นพืชตัวเดียวกัน

สุรัตน์วดี จิระจินดา หน่วยสภาวะแวดล้อม ฝ่ายปฏิบัติการวิจัยและเรือนปลูกพืชทดลอง สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ได้แนะนำถึงความแตกต่างของตะไคร้และตะไคร้หอมไว้ดังนี้ (ในตาราง)

และทั้งนี้จากการศึกษาวิจัยพบว่า น้ำมันตะไคร้ (Lemon grass oil) และน้ำมันตะไคร้หอม (Citronella oil) มีฤทธิ์ฆ่าเห็บตายได้สูง ซึ่งยังไม่เคยมีรายงานมาก่อน คือ น้ำมันตะไคร้ และน้ำมันตะไคร้หอม ได้มาจากากากลิ้นด้วยไอน้ำของใบตะไคร้และใบตะไคร้หอม ซึ่งใบตะไคร้สด 2 กิโลกรัม จะกลั่นได้น้ำมันหอมระเหย 2.8 ซีซี ถ้ากลั่นใบตะไคร้แห้ง 1 กิโลกรัม (ใบสด 4 กิโลกรัม เมื่อผึ่งแห้งจะเหลือ 1 กิโลกรัม) จะได้น้ำมัน 5.2 ซีซี ส่วนใบตะไคร้หอมสด 1 กิโลกรัม กลั่นได้น้ำมัน 5.7 ซีซี แต่ถ้ากลั่นสกัดจากใบตะไคร้หอมผึ่งแห้งจะได้น้ำมันหอมระเหย 12 ซีซี ซึ่งส่วนของต้นและรากของตะไคร้ทั้งสองชนิดนี้จะกลั่นสกัดได้น้ำมันน้อยมาก

จากความสับสนในการใช้ระหว่างตะไคร้และตะไคร้หอมอยู่เสมอ ต่อไปนี้ผู้ดูแลสังเกตดูให้ดูว่าตะไคร้ที่ปลูกอยู่นั้นเป็นตะไคร้หรือตะไคร้หอม เพื่อป้องกันการนำมาใช้ด้วยความเข้าใจผิด...ไม่เช่นนั้นแล้ว "คุณอนันต์" อาจจะถูกกลายเป็น "โทษมหันต์" ก็ได้...

ความแตกต่าง	ตะไคร้ (Lemon Grass)	ตะไคร้หอม (Citronella Grass)
ชื่ออื่น ๆ	ตะไคร้บ้าน ตะไคร้แกง คาหอม จะไคร เชิดเกรย เพรอะเกรย และไคร	ตะไคร้แดง ตะไคร้มะซูด จะไคร มะซูด
ชื่อสามัญ	Lemon grass, Lapine	Citronella grass
ชื่อวิทยาศาสตร์	Citronella citratus	Citronella nardus
วงศ์	Gramineae	Gramineae
ต้น	เป็นไม้ล้มลุก จะขึ้นเป็นกอใหญ่ สูงประมาณ 1 เมตร ลักษณะของ ลำต้นตั้งตรง แข็ง เกลี้ยง และ ความปล้อง (กาบของโคนต้น) มักมีไขปกคลุมอยู่ ความสูงวัดจากโคนต้นถึงกาบใบประมาณ 30 เซนติเมตร	เป็นไม้ล้มลุก ลำต้นจะตั้งตรงแต่ จะแตกออกมาเป็นกอสูงประมาณ 2 เมตร ที่โคนจะเป็นกาบชั้น ๆ เหมือนตะไคร้บ้าน แต่ไม่มีไข ปกคลุมเหมือนตะไคร้บ้าน ความ สูงวัดจากโคนต้นถึงกาบใบ ประมาณ 60-75 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว แดงใบออกเป็นกอ รูป ขอบขนาน ปลายใบแหลม ยาว 30-60 เซนติเมตร กว้างประมาณ 1-2 เซนติเมตร ผิวใบด้านบน ระบายมือเล็กน้อย ส่วนด้านล่าง จะเรียบ ขอบใบเรียบ	มีใบยาวและกว้างกว่าตะไคร้บ้าน ยาวประมาณ 1 เมตร กว้าง 2-2.5 เซนติเมตร เส้นกลางใบแข็ง ขอบใบจะมีขนขึ้นอยู่เล็กน้อย เมื่อส่องดูใบที่มีแสงสว่างจะเห็น ว่าขอบใบไม่เรียบ และผิวใบจะ สากมือทั้งสองด้าน
สรรพคุณ	ทั้งต้น ใช้เป็นยารักษาโรคหืด แก้ ปวดท้อง ขับปัสสาวะ และแก้ อหิวาตกโรค และยังใช้ร่วมกับ สมุนไพรอื่นรักษาโรคได้ เช่น บำรุงธาตุ เจริญอาหาร และขับ เหนือ ใบ ใบสด ๆ ช่วยลดความดัน โลหิตสูง แก้ไข้ ราก ใช้เป็นยาแก้ไข้ปวดท้องและ ท้องเสีย ต้น ใช้เป็นยาขับลม แก้เบื่อ อาหาร แก้โรคทางเดินปัสสาวะ นีว เป็นยาบำรุงธาตุไฟให้เจริญ และนอกจากนี้ยังใช้คั้นกลั่นควา ด้วย น้ำมัน มีฤทธิ์ต้านเชื้อรา และมี กลิ่นได้สุนัขและแมว	ทั้งต้น ใช้เป็นยาแก้ปากแตก ระแหง แก่ริดสีดวงในปาก ขับลม ในลำไส้ แก้แน่น ขับโลหิตระดู มี ฤทธิ์ทำให้กล้ามเนื้อเรียบมีตัว ผู้ ที่มีครรภ์รับประทานเข้าไปจะ ทำให้แท้งได้ ใบ ใช้เป็นยาคุมกำเนิด ขำระล้าง ลำไส้ ใบไม่ให้เกิดขาง ราก แก้ลมจืดรวาด หัวใจ ภาวะนกระวาย ฟุ้งซ่าน ต้น แก้ลมพานไส้ แก้ธาตุ แก้ เลือดลมไม่ปกติ น้ำมัน ใช้ทาป้องกันยุง มีฤทธิ์ไล่ แมลงและใช้รักษาโรคเห็บสุนัข